

JULIJ 2017

Ključne usmeritve
SRIP

Trajnostna pridelava hrane

SRIP HRANA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI STRUKTURNI
IN INVESTICIJSKI SKLADI

1. Ključni cilji SRIP HRANA

Osrednji cilj delovanja SRIP HRANA je rast in razvoj članov, agroživilskega sektorja ter celotnega slovenskega gospodarstva. S tem v povezavi bo zagotovljena vzpostavitev vsaj treh sodobnih in konkurenčnih verig vrednosti.

V skladu z že opredeljenimi cilji za prednostno področje Trajnostna pridelava hrane v Strategiji pametne specializacije bo poudarek na:

- **Upravljanju agroživilskega sistema in verig vrednosti** za zagotavljanje trajnostne pridelave in predelave hrane vrhunske kakovosti in prepoznane sledljivosti;
- **Razvoju novih modelov trženja** za namene izboljšanja položaja na domačem trgu in prodor z novimi izdelki na tuje trge;
- **Razvoju kadrov in kompetenc** za namene izboljšanja prenosa znanja in tehnologij ter podjetniške aktivnosti in posledično konkurenčnosti agroživilskega sistema;
- **Razvoju novih integriranih izdelkov** po meri potrošnika z večjo funkcionalnostjo, tudi za ponudbo v gostinstvu in turizmu, s poudarkom na kratkih dobavnih verigah;

2. Ključni globalni kazalniki SRIP HRANA

Kazalnik	Izhodiščno stanje (2015)	Ciljna vrednost (konec 2018)	Ciljna vrednost (konec 2022)
Število novih izdelkov na trgu (povprečje na leto na podjetje)	5	7	10
Pokritost uvoza z izvozom (%)	51,7	54	57
Število raziskovalcev v živilskih podjetjih	55	60	66
Notranji izdatki za RRD (A01, C10, C11) (mio EUR)	8,26	9,1	10
Investicije (A01, C10, C11) (mio EUR)	79	85	95

Vhodni podatki za podjetja

Preglednica: Kazalniki poslovanja agroživilskega sektorja (2015)

	Podjetja (A)	Zadruge (A01, C10, C11)	Kmetijska gospodarstva	Živilska podjetja (C10, C11)
Število	454	92	72.377	704
Število zaposlenih	3.104	606	80.000*	12.658
Prihodki od prodaje (mio EUR)	380	103		2.010
Prihodki od izvoza (mio EUR)	122,3	24		501
Izvozna usmerjenost (%)	32,2	22,8		24,3
Dodana vrednost na zaposlenega (EUR)	35.856	28.022	525**	36.742

*PDM (polnovredna delovna moč)

**dodana vrednost kmetijskih dejavnosti

Preglednica: Število raziskovalcev v kmetijstvu in živilskih podjetjih (2008-2015)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A01-A03 Kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo	0	1	1	2	2	0	0	4
C10, C11 Proizvodnja živil in pijač	13	14	12	39	48	59	62	55

Preglednica: Notranji izdatki za RRD za dejavnost kmetijstva in proizvodnje živil (2008-2015); v 1.000 EUR

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A01-A03 Kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo	-	228	273	424	551	-	9	557
C10, C11 Proizvodnja živil in pijač	1.398	1.416	1.499	3.614	3.671	6.401	6.379	7.708

Preglednica: Investicije v osnovna sredstva za kmetijstvo, proizvodnjo živil in pijač (2008-2015); v 1.000 EUR

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A01-A03 Kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo	37.907	31.492	24.198	25.281	22.729	15.684	23.754	20.571
C10, C11 Proizvodnja živil in pijač	108.589	81.561	72.040	78.295	60.735	43.956	59.050	59.080

3. Strategija SRIP HRANA

SRIP HRANA si prizadeva dvigniti razvojno naravnost vseh potencialnih verig v pridelavi in predelavi hrane. Prizadevamo si za oblikovanje sodobnega, trajnostno povezanega delovanja verig, ki bodo sposobne zagotavljati nemoteno oskrbo z visoko kakovostno hrano prebivalcem Slovenije, obenem pa v nekaterih tradicionalnih ali novih proizvodih tudi dosežati razvojni preboj na izvoznih trgih. Primarni interes je prispevati k razvoju tistih verig iz nabora agroživilstva, ki izkoriščajo naravne in strukturne danosti in obenem zagotavljajo preskrbo z izdelki svojemu prebivalstvu. Za razliko od drugih gospodarskih dejavnosti je na področju pridelave in predelave hrane potrebno zagotoviti čvrste in razvojno usmerjene verige, ki zagotavljajo tudi ekonomsko racionalne deleže pri zagotavljanju prehranske varnosti.

Globalna primerjalna prednost je partnerstvo SRIP HRANA. Združujemo namreč:

- 3 panožne organizacije s področja kmetijstva, zadrugištva in živilstva
 - o Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij (180 kmetijskih in živilskih podjetij)
 - o Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (1.267 kmetijskih gospodarstev)
 - o Zadružna zveza Slovenije (64 zadrug)
- 3 največje slovenske univerze
 - o Univerza v Ljubljani (17 aktivno vključenih fakultet)
 - o Univerza v Mariboru (5 aktivno vključenih fakultet)
 - o Univerza na Primorskem (1 aktivno vključena fakulteta)
- 4 najpomembnejše raziskovalne institucije
 - o Institut Jožef Stefan
 - o Nacionalni inštitut za biologijo

- Kemijski inštitut
- Kmetijski inštitut Slovenije
- 6 drugih pomembnih organizacij, ki delujejo na področju kmetijstva, hrane, prehrane in živilstva (Konzorcij biotehniških šol, ZRS Bistra Ptuj, NUTRIS, ZRS Koper, IHPS, IOS).

Trdimo, da predstavljeno partnerstvo zagotavlja kritično maso kompetenc in kapacitet.

Število vključenih podjetij	41
Število vključenih institucij znanja	29
Število sodelujočih strokovnjakov	134
Podjetja	75
Raziskovalne institucije	37
Panožne organizacije	22

Področje razvoja kadrov je eden od ključnih elementov dolgoročnega doseganja zastavljenih ciljev zato mu SRIP HRANA posveča poseben poudarek. Delo bo obsegalo napoved dolgoročnejših potreb po kompetencah, ugotavljanje primanjkljaja v trenutnih in prihodnjih kompetencah ter uporabo in razvoj ustreznih programov za nadgrajevanje oz. pridobivanje potrebnih kompetenc.

4. Fokusna področja z opredelitvijo aktivnosti skupnega razvoja

1. fokusno področje:

SUROVINE IN TRAJNOSTNA RABA VIROV

Zagotavljanje visokokakovostnih rastlinskih in animalnih surovin trgu in živilskopredelovalni industriji zahteva razvoj kmetijstva na tehnološki ravni z vključitvijo inovacij. Trajnostna in učinkovita raba virov pa je eden od ključnih vidikov varovanja okolja ob hkratnem povečevanju gospodarske učinkovitosti. To fokusno področje je tesno vezano na SRIP Mreže za prehod v krožno gospodarstvo.

Ključni cilj:

Uvajanje principov krožnega gospodarstva za trajnostno rabo virov v agroživilstvu

Področja skupnega razvoja: Upravljanje kakovosti surovin za trajnostno rastlinsko pridelavo in predelavo hrane, za trajnostno živinorejo s poudarkom na obvladovanju tveganj in zmanjševanjem vpliva na okolje. Področja so (i) upravljanje kakovosti surovin, (ii) zmanjševanje vplivov na okolje, (iii) obvladovanje tveganj ter (iv) uvajanje principov krožnega gospodarstva.

2. fokusno področje:

PAMETNO NAČRTOVANJE PROCESOV IN PROCESNA KONTROLA

Načrtovanje, kontrola in analiza so sestavni del pametnega načrtovanja proizvodnih procesov v agroživilstvu. Pri tem je pomembna optimizacija celotnega proizvodnega procesa, zato je planiranje oskrbnih verig in medsebojno sodelovanje njihovih posameznih členov ter optimizacija logistike izrednega pomena. To fokusno področje je tesno vezano na SRIP Pametna mesta in skupnosti in horizontalno mrežo IKT.

Ključni cilj:

Strateško in učinkovito upravljanje oskrbnih verig

Področja skupnega razvoja: Optimizacija procesov v agroživilstvu na osnovi avtomatizacije, digitalizacije in robotizacije. Področja so: (i) strateško upravljanje oskrbnih verig, (ii) optimizacija, (ii) avtomatizacija in robotizacija ter (iv) digitalizacija.

3. fokusno področje:

NAPREDNA OPREMA IN TEHNOLOGIJE ZA PRIDELAVO IN PREDELAVO HRANE

Za proizvodnjo zanimivih, konkurenčnih, inovativnih živilskih izdelkov bo potreben razvoj oz. implementacija primernih in učinkovitih tehnoloških rešitev. V predelovalnem sektorju bodo potrebne manj agresivne tehnologije za zagotavljanje varnosti živil in za proizvodnjo izdelkov z izboljšano hranilno vrednostjo in večjo funkcionalnostjo. To fokusno področje je tesno vezano na SRIP MATPRO.

Ključni cilj:

Učinkovitejša kmetijska pridelava in proizvodnja živil

Področja skupnega razvoja: Razvoj oz. uporaba naprednih tehnologij v pridelavi in predelavi hrane; razvoj in uporaba naprednih materialov. Področja so: (i) kmetijska pridelava, (ii) proizvodnja živil, (iii) skladiščenje in distribucija ter (iv) napredni materiali.

4. fokusno področje:

HIGIENA, VARNOST IN KAKOVOST HRANE

Zagotavljanje higiene, varnosti in kakovosti hrane predstavlja velik izziv za nosilce živilske dejavnosti, ne glede na jasen pravno-zakonodajni okvir. Obvladovanje vseh vrst tveganj v agroživilstvu, napredna analitika, podaljšanje obstojnosti živil, novi substrati in sestavine so le nekateri od izzivov, ki jih bo potrebno upoštevati pri nadaljnjem razvoju agroživilstva.

Ključni cilj:

Razvoj novih inovativnih proizvodov in storitev za zagotavljanje varnosti in kakovosti končnih izdelkov

Področja skupnega razvoja: Kultura zagotavljanja varnosti živil, odkrivanje potvorb na vseh stopnjah pridelave in predelave hrane. Področja so: (i) higiena in varnost, (ii) kakovost, (iii) sledljivost ter (iv) pravno-zakonodajni okvir.

5. fokusno področje:

HRANA, PREHRANA IN POTROŠNIK

Vloga potrošnika, potreba po njegovem vključevanju v delovanje in razvoj agroživilstva, spremljanje in analiza njegovega vedenja ter percepcija hrane so ključni pri vzpostavitvi ustreznega sistema, ki bo vodil v inovacijski razvoj celotne agroživilske verige. Zaradi digitalne revolucije je nujno potrebna percepcija novih tehnologij in proizvodov, ki nastanejo na osnovi uporabe le-teh. To fokusno področje je tesno vezano na SRIP Zdravje-medicina in SRIP Trajnostni turizem.

Ključni cilj:

Vzpostavitev senzoričnega centra za učinkovit razvoj novih funkcionalnih živil po meri potrošnika za posamezne ciljne populacijske skupine

Področja skupnega razvoja: Spremljanje sprememb navad potrošnikov in percepcije posameznih vidikov živil (embalaža, nove tehnologije, oglaševanje, označbe živil idr.) za učinkovito načrtovanje razvoja novih funkcionalnih živil, proučevanje učinkov hrane in prehrane na zdravje ljudi, proučevanje vloge potrošnika tudi

v turistični ponudbi hrane za nadaljnji razvoj le-te. Področja so: (i) vedenje potrošnika, (ii) percepcija potrošnika, (iii) hrana in zdravje ter (iv) hrana in turizem.

--

Skladno s sklepi Delovne skupine državnih sekretarjev za izvajanje S4 z dne 7. julija 2017 so omenjena področja skupnega razvoja z vidika podpore na področju RRI opisana kot podlaga in veljavna le za leto 2017. Ob novelaciji akcijskega načrta, najkasneje v letu 2018, se bodo torej podpore na področju RRI usmerile izključno na tista področja, kje se bo vzpostavila veriga vrednosti.